

2. Guigo I, wetgever van de kartuizers

Guigo I, de vijfde prior van de Grande Chartreuse, is de eigenlijke redacteur van de kartuizergewoonten. Hij werd geboren in 1023 of 1024 in een familie van kleine adel, woonachtig op het versterkte kasteel van Mordane in de huidige gemeente Saint-Barthélémy-le-Plain. Dit kasteel lag op ongeveer 90 km van de Grande Chartreuse. In dit klooster trad Guigo in op 23-jarige leeftijd. Reeds drie jaar later, in oktober 1109, werd hij er prior.

Uit Guigo's geschriften blijkt zijn gedegen klassieke opvoeding: zijn tekst is doorspekt met aanhalingen van Latijnse auteurs. Het is derhalve duidelijk dat hij goede studies heeft gedaan. Zonder volledig zeker te zijn, deed hij ze waarschijnlijk in de school der kanunniken van Saint-Bernard-de-Romans. Guigo was erg aangetrokken door het levensideaal van Bruno: liefde voor de eenzaamheid, voorrang aan het zuiver contemplatieve leven, evenwicht tussen eremitisme en cenobitisme, aandacht voor de naaste, wijsheid, zin voor matigheid. Zijn eerbied, zelfs zijn verering voor Bruno, zijn echte meester, vinden hun weerslag in zijn *Meditaties*, die hij in 't begin van zijn prioraat schreef, en in zijn hoofdwerk, de *Consuetudines* (of de *Gewoonten*), die hij omstreeks 1127 opstelde. Guigo overleed op 53-jarige leeftijd op 27 juli 1136.

In 1120 stond Guigo voor een moeilijk probleem. Bruno had aan zijn zonen een levende werkelijkheid nagelaten, maar geen constituties. Hugo, de bisschop van Grenoble, die zijn medewerking had verleend toen Bruno een vestiging zocht, drong er bij Guigo op aan een soort wetboek van het kartuizerleven op schrift te stellen. Daarin werd hij gesteund door de priors van de nieuwe conventen te Portes, Ecouges, Durban, Sylve-Bénithe en Meyriat, die, vermoedend dat er nog stichtingen zouden volgen, graag een echte kloosterregel zouden hebben. Maar Bruno had geweigerd een kloosterorde te stichten; hij had in Calabrië een leven geleid zonder feitelijke band met de Grande Chartreuse; iedere kluzengroep zou onafhankelijk zijn

van de jurisdictie van de bisschop. Met welk recht zou hij, Guigo, dan voorschriften opstellen, daar waar Bruno zo iets nooit had gedaan? De uitwerking van zijn project nam ongeveer zes jaar in beslag, want slechts in 1127 zond hij aan zijn medebroeders het wetboek dat nu nog, mutatis mutandis, de basis blijft van het kartuizerleven.

Deze statuten hebben dus wijzigingen ondergaan. Vanaf de publikatie der *Consuetudines* van Guigo heeft het generaal kapittel er steeds voor gezorgd, dat de orde zich bleef vestigen en ontwikkelen in de lijn getrokken door Bruno en Guigo. Steeds kwamen er aanpassingen, in het leven geroepen onder druk der ervaring of wegens nieuwe omstandigheden (cat. 6).

Toen echter ten gevolge van deze voortdurende aanpassing de massa regels geleidelijk aangroeide, gaf het generaal kapittel in het jaar 1271 de zgn. *Statuta Antiqua* (Oude Statuten) uit. Deze statuten omvatten zowel de *Consuetudines* van Guigo als de beslissingen der generale kapittels en de gebruiken van de Grande Chartreuse. In het jaar 1368 werden bij deze statuten andere documenten gevoegd die de *Statuta Nova* (Nieuwe Statuten) werden geheten. Ze werden opgesteld onder de prior-generaal Guillaume de Reynald. De nieuwe gegevens, die werden verzameld in 1509, kregen de naam *Tertia Compilatio* (Derde Compilatie) en werden opgesteld onder dom François du Puy. Daar er nu drie verzamelingen bestonden, werden ze naar aanleiding van het Concilie van Trente in 1582 in één corpus samengebracht, dat *Nova Collectio* (Nieuwe Verzameling) werd genoemd. De derde editie van dit corpus is door de apostolische constitutie van paus Innocentius XI „Iniunctum Nobis” (1688) in haar specifieke vorm goedgekeurd. De nieuwe editie echter, opnieuw onderzocht en aangepast aan de voorschriften van het toen geldende wetboek van kanoniek recht, is door paus Pius XI opnieuw goedgekeurd in de apostolische constitutie „Umbratilem” van 1924. Omdat het Tweede Vaticaans Concilie het zo had gewenst, heeft de orde in het begin van de jaren 70 de taak van de herziening van de *Consuetudines* op zich genomen, volgens de geest van de decreten van het concilie, maar met alle respect voor het behoud van het specifieke van de orde, nl. de terugtrekking uit de wereld en de oefeningen eigen aan het contemplatieve leven. Deze statuten worden de *Statuta Renovata* (Vernieuwde Statuten) geheten en gelden nu in de orde sinds ongeveer 1974.

J. DE GRAUWE